Cu privire la acțiunile abuzive ale părții transnistrene care duc la destrămarea mecanismelor operațiunii de pacificare

În cadrul şedinţei ordinare a Comisiei Unificate de Control (CUC) din 17 martie 2016, subiectul central al discuţiilor a fost chestiunea privind asigurarea liberei circulaţii în Zona de Securitate. Componentele CUC s-au expus pe marginea subiectului și au convenit ca delegaţiile să aprecieze corespunzător evoluţia situaţiei şi să găsească soluții viabile în acest sens.

Delegaţiile rusă și transnistreană au încercat să devieze discuţiile de la problema blocării accesului observatorilor militari, cărora le revine sarcina de a facilita libera circulaţie în Zona de securitate. Una din atribuţiile principale ale observatorilor militari în cadrul formatului de pacificare este documentarea incidentelor, în special a celor care pot duce la tensionarea situaţiei în Zona de Securitate. Prin acţiunile lor, reprezentanţii transnistreni au ignorat deciziile aprobate anterior de către Comisie, precum şi poziţia consolidată a celorlalte componente ale CUC.

Mai mult decât atît, din nou a fost neglijată propunerea comandantului militar superior al pacificatorilor Federaţiei Ruse, expusă la ședința din 19 martie 2015, privind asigurarea ieşirii observatorilor militari pentru documentarea incidentelor la cererea unuia din cei 4 şefi militari superiori.

Această atitudine nepăsătoare, precum şi tactica acţiunilor unilaterale, se înscriu în şirul de abuzuri grave, comise recent de către structurile de forţă transnistrene în s.Cocieri, s.Varniţa şi or.Dubăsari, soldate cu răpirea cetăţenilor Republicii Moldova, sustragerea de bunuri, violarea de domiciliu, aplicarea forţei fizice şi a amenzilor nejustificate. Cu regret, constatăm că, ieşirea observatorilor militari la faţa locului pentru documentarea acestor cazuri, a fost blocată repetat de către partea transnistreană.

În acest context, delegația Republicii Moldova a înmânat tuturor componentelor CUC o adresare privind acțiunile provocatoare ale părții transnistrene, care duc și în continuare la destrămarea mecanismului principal al operațiunii de pacificare (poate fi citită mai jos).

Delegaţia Republicii Moldova în Comisia Unificată de Control

Adresare

cu privire la acţiunile provocatore ale părţii transnistrene

condiţionate la demolarea mecanismelor de bază a operaţiunii de pacificare

Delegaţia Republicii Moldova în CUC exprimă o îngrijorare profundă, cauzată de continuarea acţiunilor provocătoare ale structurilor de forţă transnistrene în Zona de Securitate, prin care sunt lezate drepturile fundamentale ale omului (de ex.: inviolabilitatea proprietăţii private, a locuinţei și a libertăţii personale).

Acţiunile date nu numai că grav încalcă principiile operaţiunii de pacificare şi înţelegerile atinse în cadrul şedinţei CUC din 25 februarie 2016 cu privire la inadmisibilitatea unor acţiuni destabilizatoare în perioada efectuării manifestaţiilor de comemorare a celor căzuţi în conflictul de pe Nistru în 1992, dar pot fi plasate în rând cu altele, ce au devenit o practică ordinară în comportamentul delegaţiei regiunii transnistrene în CUC, axată pe blocarea mecanismelor de bază ale operaţiunii de pacificare şi activităţii Comisiei Unificate de Control, urmărind cel mai probabil scopul de a destabiliza situaţia din Zona de Securitate. Evenimentele, ce au avut loc în ultima perioadă de timp, nu ne lasă posibilitatea de a face alte concluzii.

Un incident ieşit din comun, cu o tentativă de răpire a unei cetăţene a RM de către reprezentanţii structurilor de forţă transnistrene, a avut loc pe 2 martie 2016 în localitatea Varniţa, parte componentă a Raionului cu regim sporit de securitate, anume în ziua manifestaţiilor de pomenire.

Rudele victimei s-au adresat cu o cerere la poliţie, mărturisind modul în care ea a fost reținută, cu utilizarea armelor de foc şi aplicarea forţei fizice în adresa lor. În urma

investigațiilor la ora 21:50 în s.Varniţa, pe strada 27 aprilie, vis-a-vis de casa nr.69, colaboratorii de poliţie au depistat un automobil cu numerele de înregistrare TO21BX, în care se găsea tânăra răpită şi angajaţii structurilor de forţă transnistreni. Unul din ei, aplicând forţa, împiedica domnişoara să părăsească maşina şi să solicite ajutor. Făptaşii au ignorat cererea colaboratorilor de poliţie de a pune răpita în libertate, intenţionând să părăsească localitatea.

La locul incidentului a sosit conducătorul Grupului operativ mixt de anchetă din partea poliției RM şi a regiunii transnistrene, însoțit de 5 angajaţi ai structurii respective.

Pentru evitarea evoluţiei nedorite a acestei concentrări de forţe, partea moldovenească a anunţat în regim de urgenţă Comandamentul Militar Întrunit şi a solicitat deplasarea la locul incidentului a observatorilor militari și comendantului militar a or. Bender pentru documentarea cazului.

Absolut nemotivat, comendantul militar s-a prezentat la locul incidentului doar după 2,5 ore, iar grupul de observatori n-a avut posibilitatea de a se prezenta, fiindu-i blocată ieșirea din partea transnistreană. Mai mult decât atât, nici după producerea incidentului, CMÎ nu a dat o apreciere incidentului, în contextul în care gradul de obiectivitate a raportului comendantului militar trezea multe îndoieli.

Considerăm, că CUC este obligată să facă claritate în coliziunea apărută şi să explice care act normativ obligă CMÎ să utilizeze principiul de consens în adoptarea deciziilor. În opinia delegaţiei RM în CUC, aplicarea acestui principiu se foloseşte în calitate de paravan pentru a se eschiva de la exercitarea prevederilor actelor, ce reglementează activitatea forţelor pacificatoare. În prim plan este grav încălcată Instrucţiunea Activităţii Observatorilor Militari. Apoi, pct. 3.3 al Procesului verbal nr.452 din 02.06.2002, prin care se confirmă necesitatea adoptării propunerii conducerii Comandantului contingentului pacificator din partea FR (şedinţa CUC din 19 martie 2015) la subiectul: „Referitor la libera circulaţie în Zona de Securitate”, şi a deciziilor CUC adoptate în cadrul şedinţei din 29 ianuarie 2015, care presupun deplasarea observatorilor militari către locul incidentului la solicitarea oricărui comandant militar ai contingentelor pacificatoare.

Alt incident a avut loc la 01 martie 2016 în localitatea Corjova, unde a apărut necesitatea transportării de urgenţă a unui participant de la măsurile de comemorare la spitalul din Criuleni. La postul structurilor de forţă „Lunga 1”, sub un pretext inventat al lipsei permisiunii vremelnice de a se afla în regiune, a fost reţinut automobilul care îl transporta. Din fericire, rudelor bolnavului le-a reuşit să-l conducă cu o maşină de ocazie la spital, unde acesta a fost operat. Însă, mult mai anevoioasă a fost procedura de recuperare a automobilului reţinut. În pofida implicării

copreşedinţilor CUC din partea RM, FR şi a regiunii transnistrene, ignorând actele, care confirmau necesitatea efectuării intervenţiei chirurgicale, reprezentanţii structurilor transnistrene au condiţionat restituirea automobilului doar după achitarea unei amenzi în mărime de 294 unităţi convenţionale.

Apare întrebarea firească – este oare capabilă partea transnistreană în CUC să asigure executarea înţelegerilor, ce sunt atinse în cadrul activităţii Comisiei Unificate de Control? Şi, cum afectează asemenea situaţii eficienţa CUC şi nivelul de încredere reciprocă dintre reprezentanţii RM şi cei ai regiunii transnistrene?

Din lista ilegalităţilor face parte şi evenimentul din 4 martie 2016 la Cocieri, localitate, aflată în jurisdicţia Republicii Moldova. Aplicând forţa, angajaţii structurilor de forță transnistrene, au violat domiciliul unui cetăţean, l-au scos din locuință transportându-l forțat la miliție în or. Dubăsari. Pe caz a fost informat imediat, CMÎ, dar care nu a reacţionat prompt, ce le-a permis a.n. autorităţi transnistrene să însceneze o şedinţă de judecată, cu aplicarea unei sancţiuni contravenţionale cetăţeanului RM şi eliberarea ulterioară a acestuia.

Aceste cazuri demonstrează, că prezenţa forţelor de menţinere a păcii, nu garantează respectarea drepturilor fundamentale ale omului, principiu obligatoriu în efectuarea operaţiunii de pacificare. Faptele, la care ne referim, în mod convingător demonstrează caracterul premeditat al acţiunilor reprezentanţilor regiunii transnistrene, orientate spre distrugerea şi înlăturarea din procesul de pacificare a elementului cheie al operaţiunii – institutul observatorilor militari. Din moment ce observatorii nu fixează fenomenul, acesta nu este plasat în actele Comandamentului Militar, nu este examinat şi asupra lui nu se informează CUC. Practic, se formează o izolare a structurii care dirijează desfăşurarea operaţiunii de pacificare (CUC şi CMU) de situaţia reală, care se formează în Zona de Securitate. Fără accesul la informaţia obiectivă, structurile indicate nu sunt capabile să reacţioneze prompt şi adecvat, ce ar însemna efectul nul a operaţiunii.

În situaţia reflectată, delegaţia RM în CUC se pronunţă pentru realizarea propunerii Şefului Militar Superior din partea FR, expusă în cadrul şedinţei CUC ca fiind una de compromis, care prevede în mod expres deplasarea grupului de observatori militari la locul incidentului pentru documentarea faptelor ce au loc, la solicitarea unui din comandanţii superiori. Mecanismul propus ar fi o decizie pragmatică şi de perspectivă a CUC, asigurând activitatea observatorilor militari sub aspectul monitorizării obiective a situaţiei în Zona de responsabilitate a Forţelor Pacificatoare Mixte.

În raport cu cele expuse, reiterăm adresarea către toţi participanţii la procesul de pacificare, în primul rând către reprezentanţii FR, asupra necesităţii de a conştientiza

esenţa şi importanţa propunerilor înaintate pentru întreprinderea unor paşi pozitivi în măsură să eficientizeze procesul de pacificare şi să consolideze măsurile de încredere dintre părţi.

Considerăm oportună reexaminarea propunerii date, determinarea poziţiei fiecărei delegaţii şi a reprezentanţilor în CUC, cu adoptarea acesteia la una din şedinţele următoare ale Comisiei întru deblocarea activităţii CUC.

Concomitent, solicităm ca delegaţia regiunii transnistrene să evite pe viitor acţiunile prin care sunt încălcate drepturile omului şi normele ce reglementează efectuarea operaţiunii de pacificare.

Delegaţia Republicii Moldova în Comisia Unificată de Control